

HALAS ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közművelődési hetilap

A gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete k.-halasi fióktelepe és ügyvivőseinek hivatalos közlönye.

<p>Szerkesztői iroda és kiadóhivatal: K.-K.-Halason. Vasút-utca 869. szám ide intézendő minden küldemény. Kéziratok vissza nem adatnak.</p>	<p>Előfizetési díj: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 4 frt. Negyed évre 1 frt. Fél évre 2 „ Egy szám ára 10 kr.</p>	<p>Előfizethető a lapra: a szerkesztői s kiadóhivatalban vasút- utca 869. szám alatt. Megjelen minden vasárnap.</p>	<p>Hirdetmények és nyilvántartási közlemények minden egyes beiktatása után, ugymint: városi, bíróági 3 frt., egyházi, egyleti, társulati 2 frt., kisebbségi hirdetés 1 forintért számítottan. <i>Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.</i></p>
--	--	---	--

A filloxera.

Ugylátszik meg van írva a sorskönyvében, hogy pusztulunk kell. Nemzeti létünk, vagyonsodásunk egyik főszekélyét, a külföld által rég irigylet bortermelesünket végveszélytel fenyegeti egy parányi rovar a nélkül, hogy ellene gyökeres irtó háborút indíthatnánk.

Naponta aggódva olvassuk a lapokat s alig marad el egy szám a melyben ezen kártékony kis rovarnak fenyegető térfoglalásairól említés ne léteznék.

Legutóbbi értesülésünk szerint ismét Lőcz, Hollókő, Szőlád, Szárszó, Alsó-Szula, Kelemér, Poszoba és Ragály községekben jelentkezett. Ugylátszik nem igen válogatja a vidékeket, hanem gomba módra üti fel majd itt majd amott a fejt. S ha valahol jelentkezik, ott irgalom nélkül pusztít szertesztét.

Kormányunk a legelső eseteleknél felismerve annak káros jelentőségét, a legnagyobb áldozattal küzd ellene, a filloxera biztosok s egyéb intézkedésekkel, — mint hasztalan! szomorúan kell tapasztalnia, hogy országszerte való elterjedésének gátot vetni nem lehet.

Mi vár reánk, ha bekövetkezik a nagy katasztrófa, s meg kell válnunk világhírű borainktól? Hány vidéke megy tönkre már amugy is elég szegény hazánknak? Hány ezeltott vagyonos család jut majd koldusbotra s válnak kopár pusztasággá hegyvidékeink? Pedig ez be fog következni, már be is következett az ország számos vidékein.

Ne nézzük tehát tétlenül, hanem iparkodjunk értékesíteni azon munkaerőket, melyek e

rovar pusztítása következtében munka nélkül vesztegelnek. Az alföld homokos részeinek gazdag népe kettős hasznót érhetne el az által, ha minél nagyobb szőlőtelepeket létesítené s az ország más vidékein már tönkre ment szakszerű bortermeleket ide telepítené.

Lehetne például az ilyen szőlőtelepeket részvényársaságok alakjában is létesíteni.

Halas különösen tekintélyes szerepre volna hivatva, mert míg boraink keresettek lennének, addig annyi terület ültethetnénk be szőlővel, hogy a majd pár év múlva okvetlenül be álló nagy kereslet mellett, tekintélyes terület fogyasztási szükségletét lennénk képesek fedezni.

Itt az idő tehát eszelekedjünk. Vannak itt arra hivatottak és vagyonos emberek elegenden. Egy ilyen részvényársaság alakításához nem szükséges évekig gondolkozni, hanem határozni és rögtön tenni. Mert 2—3 év múlva abba a helyzetbe juthatunk, hogy két-háromszorosan árban fogjuk borainkat értékesíteni s az eddig földművelés és állattenyésztéssel foglalkozó közönség vagyonsodásának egyik főforrása a bortermeles leend.

Még azt sem szabad figyelmen kívül hagyunk, hogy ezután homokunk értéke is okvetlenül fokozódik. Azért próbáljuk meg, veszíteni vele nem lehet, s ha sikerül a művelet pár év alatt bőségesen fogja jutalmazni a munkát, fáradságot s a költséget is.

Ha nem volnék szegény ember, tudom mit tennék, hogy vagyonom rövid idő alatt megegyszer annyi legyen. De így hasztalan, a pusztában kiáltó szó elhangzik, mint Dömsödy Gusztáv bátyámnak igazán szép szakértelemről tanuskodó multkori czikke, a melyet sokan helyeselték ugyan, — de

azért valamit tenni, még eddig senkinek sem jutott eszébe, pedig bizony itt volna az ideje!

Fel tehát, foglalkozzunk behatóbban ez ügyvel, egy hiszen még a gőzfürdő ügyénél is előbbrevaló, — bár az is nélkülözhetlen egy 16 ezer lakóval bíró városban.

A majsai vasut és Halas város.

A „Halas és Vidéke“ 21. számának vezércikke futólag érintette a majsai vasut kérdését is, azonban érdemileg azzal foglalkozni a mai napig még nem tartotta szükségesnek. A minék okát én abban keresem és remélem feltalálni, hogy e lap tisztelt szerkesztősége nem mérlegelte meg kellőleg és az ügy fontosságát megillető komolysággal. Halas város közvetlen és méltán félthető érdekeit, mik a tervezett vasut Halasig való vezetésének feladásával, határozottan veszélyeztetve vannak; vagy egyáltalán nem hisz a megindult mozgalom komolyságában s a majsai szomszédok részéről azt tisztán pium desideiumnak tartja, mely legfeljebb a „Jövő század regényének“ képezhetné egyik kifejeletett fejezetét.

Pedig az én meggyőződésém és szerény véleményem szerint elérkezett az az időpont, mely immis távoli attól a bizonyos tizenkettedik órától, melyben már az anyagi javakkal megáldott és tekintélyes Halas város sem tehet egyebet, mint megnyugodni a megváltozhatatlanban s könnyes szemekkel nézni egy önlábja folytán elveszített nagy vidék után, a melyről azt hiszi, hogy széttéphetlen lánczokkal van az ő érdekeihez csatolva s a melyért ép ebben a büszke tudatban soha sem tett semmit.

Legalább Majsai város közönsége nem igen dicsekedhetik Halas város testvéri vonalmával és vele szemben tanusított nagylelkűségével. Majsának Halas város ellen folytatott metális pere egy teljesen soha el nem osztott gyanut adott át örökségképen az utódoknak, melyet „testvér-szomszédaink“ soha sem igyekeztek az egymásután következő nemzedékek szívéből eltüntetni.

Majsai város geographiai fkvésénél és igazságügyi beosztásánál fogva sok tekintetben Halasra volt utalva s ennek a városnak közzgazdasági szempontból mindenestre igen fontos vidékét képezte és képezi ma is, s ez a kétségtelen tény már magában elégséges indokot

T Á R C Z A.

Leiter Jakob.

Eredeti tárcza.

Ismerik kérem Leiter Jakob urat? . . . A fővárosnak egyik nagyon ismert alakja ő kelme, s alig van hét, hogy valamelyik utódjának neve meg ne fordulna a fővárosi lapok hasábjain.

Leiter Jakob ur tudniük egy fővárosi lap szerkesztőségében született és egy ismert hírlapírónak mostoha gyermeke. Az illető kolléga ugyanis egy német lapból fordítván valamit, Jakobs Leiter (a bibliai Jakob hajtörjája) helyett L e i t e r J a k a b urat szerepeltette a lapban.

Azóta sok követője van Leiter Jakabnak.

Albrecht főherczeg jubileuma alkalmából megvolt írva a bécsi lapokban, hogy az összes bécsi katonazenekarok a rangban legidősebb karmester (Rangältester Kappelmeister) vezetése alatt kivonultak.

A lap munkatársa ezt így fordította le. A zenekarok Rangältester karmester vezetése alatt kivonultak.

Nem utolsó dolog volt az sem mikora „Pol. Cor.“ egy német táviratot, melyben el volt mondva németül hogy a spanyol királyné Madrid védelmét (Hut Madrid's) a III. hadtestre birta egy riporter imigy fordította le. A királyné Madrid kalapját a III. hadtestre bizta.

„Das neue Kabinet ist so gut, wie gebildet“ írta egy nyakatekelt német a legutolsó francia kabinet válság alkalmával azt akarván mondani, hogy magyarán fejezhessük ki, hogy az új kabinet már megalakítottnak tekinthető.

A német táviratot egy fiatal magyar hírlapíró kaptá kézhez lefordítás végett. At is ültette magyarba, még pedig ilyen képen.

A z új kabinet ép olyan jó mint m ű v e l t.

Nemcsak kezdő magyarokkal esik meg az, hogy ilyen bakot lönek. Megtörtént egy ismert írónkkal is hasonló dolog.

Egy tárczát akart lefordítani ékes német nyelvből a magyarra, de mindjárt a címénél megakadt.

Aus dem Gebiete der Hypnose.

Ez volt a tárcza címe és emberünk fél órai gondolkodás után lefordította így.

„Hypnose ur parancsolatából“ . . .

Hát, Anderen“ festőművész ismerik kérem? Ugy-e bár nem? — Ezt is egy magyar ujságíró csin. Itta, még pedig egy német lap nyomán, ahol ez állt:

Wir sahen dort Bilder von Makart, Canon, Munkácsy und Anderen.

A magyar lapban ez lett belőle.

„Láttuk ott Makart, Canon, Munkácsy és Anderen festményeit.“

.*

Az apró bakoknak egész sorát lehetne itt felhozni. „Attorney generálból (az angol főügyész címe) egy magyar lapban Attorney tábornok lett.

„Der Bremser Jahn aus Nürnberg“ így lett lefordítva, hogy „nürnbergi Bremser János.“

„Der Herzog ist blutarm“ — írta egy német kollegánk és csináltak belőle „vérszegény herczeget.“

Egész szótárát lehetne összeállítani hasonlóképen a „Leiter Jakob“-oknak.

Veszedelemes versenylársa akadt Leiter Jakabnak legutóbb a „Nemzet“ című lapban, a hol „Claquehutes Frigyes“ ur megszületett.

Egy szükségzavú, német távirat ugyanis egy bécsi rablótámadást jelent, melyben el van mondva, hogy a rabló furkósbottal megtámadott klakkjának rugóját (Feder Claquehutes) összetörte.

A genialis fordító kikalkulálta a távirat szövegéből, hogy a rabló neve Claquehutes Frigyes, a ki furkósbottal támadta meg az áldozatot.

Azóta ezen nevet a főváros.

Hogy azonban a német kollegák se születtek burokban, azt bizonyítja az a körülmény hogy egy fővárosi német lap Jász-Kun Szolnok megyét így fordította le:

„Jazigien-Gross-Kumanien Redner Comit.“

Egy Másik német Jókainak a „Jövő század regénye“ című művét fordította le a sógorok nyelvére és már a regény címe is így jött ki.

„Roman der heranrückenden Compagnie.“

Hát még a többi?

M.

szolgáltathat arra, hogy Halas városi intézői kissé nagyobb figyelemmel tekintsék azon törekvést, mely a majsai vasútnak — ma már elmondhatom — eléggé megért eszméjét óriási léptekkel viszi a végmegoldás elé.

Majsa város közönsége — az általánosan nyilvánuló vélemények után ítélve — nem riad vissza az anyagi erejéhez mért áldozat meghozatalától, hogy az ipar, közforgalom, általános művelődés és anyagi közjólét hathatós faktorát megszerezze s az áldozatok terén kész elmenni a józan számítás által megengedett határig, hogy vasútja kiépítésék.

Ebből Halasra természetesen csak előny származhat, ha a kérdéses vasút a magyar államvasutak halasi állomásába költetnék be, azonban annak kiépítését a legnagyobb valószínűség szerint Főlegyházától Majsa végállomással az osztrák-magyar államvasúttársaság fogja eszközölni, mely — hiteles forrásból nyert értesülésem szerint — kész a kiépítéssel járó költségeket fedezni, ha az érdekelt községek anyagi erejükhöz mért hozzájárulásban részesítik s a pályatestnek ingyen területet adnak. S ez esetben Halas város elveszíti Majsa városot egyszer mindenkorra, s ezenfelül még egyéb talán még sokkal érzékenyebb veszteséget rejteget számára a közel jövő.

Ugyanis az esetben, ha Majsa város mint végállomás vasúti összeköttetés által Főlegyházához csatlakozik, ez a csatlakozás előreláthatólag közgazdasági szempontból Halas városára nézve végzetes s válhatik, legelőbb annyiból, hogy a bodoglári és tápéi szállások lakossága inkább fel fogja keresni a közelebb eső Majsát, mint a távolabb fekvő anyaközséget, különösen ha tapasztalni fogja, hogy a vasúti összeköttetés által lendületet nyert ipar és kereskedelem e területileg és vagyonban kisebb, de mozgalom és iparkodásban hasonló mezővárosban ép oly be- szerzési forrásokat létesít, mint a milyennek ma Halason léteznek. S idővel be fog állni az a hihetetlen állapot, hogy Majsa község, e parányi kun fészek, a gazdag Halas külterületének egy tekintélyes részét, melyet hajdan öseink hosszas pereskedés után sem bírtak megszerezni, bírói fórumok közbejötté nélkül békés uton, kultur eszközökkel fogja visszahódítani.

A kiknek talán kedvük volna ezen állításaim, mint badarságok felett mosolyogni, azoknak azt ajánlom, tudakozódjanak a Halasnál sokkal hatalmasabb Szeged városánál, mely dacára, hogy az alföld metropolisza és kereskedelmi goczpontja, mégis elvesztette az ugynevezett felsőtanyai külterületet, mert az ottani lakosság nemcsak, hogy a közelfekvő Kistelek községet keresi fel produktumainak értékesítése és szükségleteinek beszerzése végett, hanem már igen sokan lakóházakat építettek és illetőséget szereztek az említett községben. S ma holnap a szezedi felsőtanyák közigazgatásilag csatolták kisteleki illetőségű lakosok által birtokolt területét fogják csak képezni a hatalmas Szegednek.

Ez a jövő vár Halasra is, ha idejében nem gondoskodik egy közvetítő megoldási modorról, mely véleményem szerint abból állana, hogy a tervbevetett vasútvonalat ne Majsa végállomással s egyáltalán ne az osztrák-magyar államvasúttársaság segítségével, hanem az érdekelt községek által Halas város anyagi hozzájárulása mellett építtessék ki.

Az egyedüli mód véleményem szerint, mely megáltható végzetes útjában a Halas város jövője felett is függő Damokles kardot, a mely Halas város egyik gazdag területét készül eltagozni a anyatörzstől.

Gondolkozának az intézők e rövid cikk tartalma felett, mert én azt hiszem, a jövő nekem fog igazat adni.

Plautusz.

A községi iskolai zárvizsgák.

Az elemi iskolai évrő vizsgák június 18—22-én folytak le. E vizsgálatok alkalmával megnyugvással voltunk tudomásul, hogy a kiszabott tananyag kellően fel dolgoztatott, pedig nem közönséges akadályok merültek fel az iskolai évből; a két párhuzamos osztályok tanítói csak újkörvör vehették át osztályaik vezetését e miatt az ez osztályok felügyeletével megbízott tanítók saját osztályaikban is csaklassan haladhattak; a tanítótelesek egy része szintén csak újkörvör után adatot iskolába; a hagymáz járvány miatt november 25-től január 7-ig zárva voltak az iskolák, és mindezek dacára a vizsgálatok vezetésére kiküldött elnökök nyilatkozata szerint a gyermekek — szülőket, iskolaszéket egyaránt kielégítő — örvedetes haladást mutattak be tanulmányaikban, és a jó erőlesőkben, csupán a belső szárnyskola mutatott a semminél is keveseb eredményt. Benső örömmel szemlélhettük a női kézimunka kiállítás is azért, mert — leszámítva pár meglepetésre szánt díszmunkát — a felmutatott tárgyak nem csak fejlett ízlésről közügyességről tettek bizonyosságot, hanem arról is, hogy egytől-egyik hasznosra valók. — Az 1888-9-ik iskolai évből a községi iskolai könyv- és szertár részére Dobózy István városi főorvos úr 4 darab romániai pénzt, Füves János úr 31 darab ásványt, Méhner Vilmos úr 1 kötet könyvet voltak szívesek ajándékozni, s midőn ezekért őszinte köszönetet mondok; örömmel ragadom meg a: alkalmat, hogy a közönség figyelmét a könyv- és szertár gyarapítására felhívjam. Az újabbkori nevelés tudomány egyik sarkalatos elve, hogy: „szemléltetve oktass.” Ezt minnél jobban érvényre

emelni feladata volna minden tanítónak, azonban — fájdalom — még sok esetben csak a pusztá magyarázat, legfeljebb tökéletlen rajz — vagy képekre van szorítva. — Ugyanazért teljes bizalommal fordulok a művelt közönséghez és kérve — kérem, hogy ha állat — növény — ásványország körébe tartozó tárgyak, nélkülözhető régiség, vagy könyvek stb. birtokába jutnak: a községi iskolai — még most kicsiny — gyűjtemény gyarapítására is kegyeskedjék gondolni.

Szalay Zsigmond.

Holmi aprólékos a magasabb tudomány köréből.

Tisztelt szerkesztő barátom! A multkoriba felkért ön engemet, hogy írjak az ön lapja számára, egy közgazdasági cikket; én engedtem, ennek következtében, a kiáltó szó elhangzott — az ön lapjában. Most azonban én kérem fel önt, hogy az igénytelen közleménynek adjon helyet becses lapjába. Lehet, hogy lapjának tisztelt olvasói közül sokakat nem érdekel az ilyesmi; találkoznak bizonyosan olyak is, kik nem akarják megérteni. — De az egyet bizony tudom, hogy a kiknek szót — azok agyon halgatják.

Nem is a tudományos viszketegség ösztönöz e közlemény írására — hanem igenis egy ok. — A multkorig cikkemben egy helyt ez áll. Ugyanis, hogy miért enyésznek el az öböl folyamok és a passzatok a sarkakon ezen igen egyszerű kérdést — mit a tudomány maig sem fejtet meg — én már akkor rég megfejtettem: Ilyesmit állítani és bennem bizonyítani, valóságos henezegés — talán voltak is kik így gondolkodtak... Én pedig azt nem szeretem, hogy valaki ilyesmit lételezen fel rólam.

Azért a nap és a föld című munkámból engedje meg ön, hogy egy kivonatot közölhessek becses lapjában.

A nagy természet titkai misztikus leplekkel vannak letakarva; és ha a lepel véletlenül lehull oly egyszerűnek tűnik fel az egész, hogy még csak, azok tudomány tárgyát nem is képezhetik.

És én most az igénytelen gazdász — oda állok a misztikus lepel mellé — és cvvel a napbarmitotta durva kérelemmel, megértem azt — hogy megpróbáljam fel-lebenteni.

Volt nekem egyszer egy Petrinus barátom, ez lelketem akarta a tévelygő gondolatoktól megmenteni, ennek következtében, sokszor dogmaticus vitákba elegyedtem, megessett sokszor, hogy sarokba szorítottam: ilyenkor ő az égből menekült — én oda őt nem követtem. Most valahol hordja a derék férfi a veres övet és az aranykeresztet.

Talán süntit egy kissé e hasonlítás. Azon tudós férfiak is kik a földön nem találták meg azokat arra nézve, hogy mi idezi elé az apály és a dagályokat a tengeren — t. i. a magasabb régiókba keresték azt: és felfedezték, hogy a hold vonzereje idezi elé: ugyanaz az erősszer magához vonzza és vissza eresztli naponként a tenger vizet. Én az ellenkezőjét nem vitatom, és elhiszem, hiszen én a holdban sohase voltam. Hanem az egyet nem foghatom, hogyan történhetik a dagály az egyik világrészen ép akkor — midőn a hold vonzereje annak anti pólusára. — Továbbá a tudomány azt is felfedezte, hogy az apály és a dagály a világrészekben nem mindig egy és ugyan az időben történik p. o. Cadixba 1 óra 15 p. — Brestbe 3 óra 45 p. — Csak-hogy a föld forgása következtében midőn Cadixba 1 óra 15 p. van — abba a pillanatba Brestbe 3 óra 45 p. van.

Próbáljunk meg egy kettős üveg gömbbe szabályszerűen zátonyokat helyezni — és azután abba vizet önteni. E szerint a külső üvegburkot képezi a levegőnyomást hogy abból a víz ki ne folyhassék. — Ez után forgassuk szabályszerűen az üveg gömböt, még az az maga tengelye körül egyszer megfordul, a zátonyoknál kétszer nyílik és esukodik össze a víz. Miért ne jöhetne ez eset elé, a földforgása következtében a tengereken is.

Columbus midőn először vitorlázott Amerika felé 1492-ben, megdöbbenve tapasztalá ő és emberei, miszerint vitorláikat állandóan keleti szél fészítte. Továbbá feltűnt Columbusnak az öböl-folyamok. A tengerek eme mozgásairól megjegyzi: „Bizonyosnak tartom — mondja — hogy a tengerek vize, mind az égboltozat, keletről nyugat felé mozog.

A szeleknek keletkezéséről a régi tudósok badarnál badarabb okokat állítottak. Az újabb időben a nagy tudós Franklinnak sikerült azokat megállapítani. — Ugyanis égő gyertyával a félig nyitott ajtónál próbát tett — ha a gyertyát alul tette akkor a láng befelé vonzódott, ha középre tette a gyertyát az csendesen égett és ha felülről tette a láng kifelé húzott. Ennek titka pedig egyszerűen abban rejlik, hogy a lég felső nyomás következtében alulról a szobába hatol ott körforgalmat csinál és felülről pedig kihatal. Az égő kályha szájához illesztett gyertya lángja pedig befelé húzódik ergo a melegség okozza a szelek keletkezését. Nagyon természetes mert a tűz által felemésztett lég helyén úr támad és az a nyomástól kipótoltatik — ennek következtében a kályha kéményen huzatnak kell történni.

A világtudós Dové innét vette a kiindulási pontot Azután Misticus burkba burkolt ész kifeczegetett stílusba meghatározta a szelek törvényeit.

Ezután neki mén a passzatok megfejtésének, kiindulási pontul a Franklin kályháját veszi. A tropikusokon u. m. a melegebb viszonyok következtében, a lég alulról felmelegszik, azután felszáll onnét alácsap, és neki mén a sarkoknak. Ezt ő elmésen egy forgó tűzes kerék-

hez hasonlítja — mely tűzes kerék a sarkokon kihűl ennek következtében ott megáll. Azonban az elakadt forgó kereket, a keleti részen sehogy sem tudja megindítani. A nagy tudós, azután így segít magán, hogy a keleti oldalon az azután valami indítottok mi áll, ismét veszi kezdetét.

Nemkülönbön Volnai — bonczkés alá veszi az öböl folyamokat — keletről a kiindulási ponttól kezdve meghatározza azok folyását, sebességét — azonban az ő csolnaka is elakad ott hol Dové tűzes kereke ez azután neki mén annak megfejtésének — hogy tudniillik hová lesz az a sok víz mi a nyugati sarkon elenyész és honnét származik az a sok víz mi keletről kiindul, azokat elpárologtatja — és tul ismét szépen cseppekbe le-halasztja.

Ezek után a nagy tudósok között, megkezdött az ilyféle tudós harc. Gomba módra nőttek a tudósul tudósabb könyvek és röpiratok. És az akadémiák büszkék voltak a nagy tudósokat kebleikbe fogadni. Persze, hogy hullott a pénz és hisz a tudományt meg kell fizetni!

Ha valaki például a földet annak haladása irányába megkerüli; egy napot nyer. — És ha azt az ellenkező irányba teszi — egy napot veszít. És mi az oka, hogy az utazó egy napot elveszít? — Az erő visszaveti az önerő mely a passzatok és az öböl-folyamok létezését eszközi — azon erő pedig a föld forgása. A légváraakra, fektetett. okoskodásokért a tudósok már sok kúntetésbe részesültek, és sok pénzt besepertek.

És én az enyémert nem kapok egyebet — mint a „Halas és Vidéke“ lap egy tiszteletpéldányát.

És én ezen tudós urak között szeretnék egy pályázatot közzétenni. — Addig a „Halas és Vidéke“ jelenlegi száma lenne — hiszen e szám igen eredeti lehet a maga nemében — blámérozza a tudományt, és az ellen blasphemist követel.

A pályázat megfejtése ezen igen egyszerű kérdés lenne p. o. ha egy patak keletről nyugatra foly és a patak medre előtt egy horpadás van és ha a patak vize a horpadásba folyik — hová lesz az a víz? és mi lesz abból — és ha a víz a keleti részen ismét kifoly — honnét származik az a víz?

Miután pedig a földnek a sarkakon horpadásai vannak meg pedig egy fok értékűek. A passzatok azok felett kört képezve haladnak el. Máskép nem letehetne az északi fény.

Boesánat egy pillanatnyi kitérésért, hogy a magas tudomány szavait idézhessen az éjszaki fényről.

Ezen nevezetes tümemény lenyelve előtűnk egészen talányosnak tűnik fel; a mit e tekintetbe rola mind alapos fényt tudunk, abban áll, hogy az a delejes tünetekkel szoros kapcsolatban áll. Továbbá mondja Humboldt, az éjszaki fény — nem tekinthető a delejes háborítások kültényezőjének, hanem a föld tevékenysége fölfokozásának — egész a villogó jelenség. Mely tevékenység egyrészt a delejtű nyugtalan ingásban más részről az égboltozaton a sarki fényben nyilvánul.

S itt azután megadom magamot, és elmsere n, hogy sokkal korlatoltabbeszű ember vagyok — minthogy Humboldt — e magas röptű és mély tudományt rejte szavait megértem. Az éjszaki fényt én egészen máskép értelmezem és feltételezem.

Ugyanis a passzatok magunkkal viszik a tengerből felszálló pára hólyagcsakat, és azok együtt haladnak a sarkok felé, a passzatokkal — és azok ott, egyesülnek az alulról felszálló pára szerű kis gözöcskéekkel; a nagy hidegbe pedig azok jégcszemecskékké változnak át és midőn a nap Zénithet megközelelti, annak sugarai érint Zénithen passzatokkal. Mily fényt köcsönöznek a jégcszemecskének, ezek egyik a másikatól atveszi a fényt — minnek következtében delej fejlődik ki köztük — mi a delejtanban is észlelhető. — Miután egyik a másiktól atveszi a fényt s ennek lehatol az az ürbe — hol a lehető fény megtörik a fénylő boralt szürteken és jéghegyeken azután kettős fénybe tornek fel, mint tűzszlopok és fénysugarak. És midőn eljön a sarkvidék éjszakája — a setétből ezt látva — elétün az aurora borellis és az aurora australis — a maga nagyszerűségében.

O te nagy természet! nyitott könyv vagy, és mégis a te egyszerűségeid — mely nagyszerűek. Ezek után tisztelt szerkesztő barátom fogadja Nagy-Körösről nagyrabcsülésemet.

Dömsödy Gusztáv.

Heti hírek.

Tisztelettel kérjük azon helybeli előfizetőinket kiknek előfizetési ideje június végével lejárt hogy a lapkihordónk által kézbesítendő nyugta ellenében az előfizetést megújítani sziveskedjenek.

Az állami ménék selejtezése folyó évi július 21-én fog Dorosmán megtartatni Horváth János altábornagy ur ő Exja jelenlétében.

A sajali aratógép verseny, mely július 7-én tartatik meg, nagy érdekűnek ígérkezik. Eddig bejelentett 5 kéveköttő, köztük egy nálunk még ismeretlen kanadai könnyű és 7 marokrakó aratógép. Azonkívül belesznek mutatva egyéb érdekes újdonságok és érdekes gazdasági gépek. — Nevezetesen fűkaszaló-gép működésben, új fajta borona, szalma, kötélfontógép, stb. Azonkívül Kovács László szabadalmazott, az eddigiektől eltérő szerkezetű önműködő gözseplőgépe, s a Leszih miskolezi gépgyáros új találmányú, rázóval ellátott kettős működésű terményrostája. — A verseny időbeosztása a következő: Július 5-én a gyárosok fogják gépei-

ket próbálni. Kívánatos, hogy a gazdák gépészeit e napon küldjék el, mert ekkor van legtöbb alkalmuk a gépek szerkezetével megismerkedni. — Julius 6-án a bíráló-bizottság fog működni. Julius 7-én már a bíráló eredménye tudva lesz, s e napon lesz a kijelölt parcellák learatása, mely munkát a nagy gazdaközönség számára rendezték. A verseny helyére utazás a metretrendszerint vonatokon történhet, a kiszállás Szajol állomáson történik, hol kocsik állanak a közönség rendelkezésére, melyek az állomás és versenytér közlöknek. — Azon gazdák, kik hosszabb ideig kívánják a gépek működését figyelemmel kísérni, jól teszik, ha már június 6-án estére vagy éjjel jönnek Szolnokra. Intézkedés tétetik, hogy Szolnokról reggel 7 órakor külön omnibusz-vonat közlekedjék Szabolcsra; hogy így a közönség az aratógépek egész napi munkáját megfigyelhesse. Az elszállásolás iránti igények előzőleg a Szolnokmezei gazdasági egyesület titkárságánál jelentendők be Szolnokon.

Az „Eredeti Magyar Daltár” Hoós János által szerkesztett és kiadott magyar zeneszerzők eredeti műveit tartalmazó zenemű-folyóirat III. évfolyamának 5. füzete lett. A füzet igen érdekes zeneműveket közöl. Nevezetesen van a füzetben két terjedelmes és nagy gondalú irtó dal. „A hárfa eredete,” Dr. Szöllősy Attilától. A másik: „Mélyen mint a Dunámadre,” Gaál Ferenc zenedirektorától. Mindkét dal a művészi kidolgozás jellemzi, s végül tartalmaz egy könnyebb modorban írt népdalt Hoós Jánostól Tompa Mihály „Kicsi madár a pacsirta” kezdetű szövegére. A melléklet jelenleg is igen gazdag, a mennyiben 8 gyermekdalhoz, a melyek iskolai dalokul is a legegyszerűbben használhatók föl. A pártolásra méltó zenemű-folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Előfizetheti bármely könyvtár utján és a szerkesztő-kiadónál Déván (Hunyadmegye).

Az utóállások 1889. és 1890-ik évre a következő sorrendben fognak megtartatni és pedig: 1889. július 5, 6 és 20-án, augusztus 5 és 20-án, szeptember 5 és 20-án, december 5 és 20-án 1890. január 7 és 20-án, február 5 és 20-án.

A szarvasmarhák közt miként a megyei alispán ur 16832. számú körlevelében tudatja, szaj és körömfajás ütött ki Pilis-Csaba községében.

Az árveréseket a mezőgazdasággal foglalkozókra való tekintettel a pénzgyűmlesztő 30876. számú rendeletével f. évi június 15-től július hó végeig beszüntette.

Pótvásár. Miként értesültünk f. évi augusztus hó 4-ik és 5-ére több halasi lakos pótvásárt kérelmezett. Kívánatos is volna, hogy a csorbát a melyet a múlt vasár nem egy gazda vagy iparos zsebében űött — ki-köszörülhessék.

Dr. Tomcsányi László járásbíró ur június 21-én átvette hivatalát.

Szövetkezeti tagok figyelmébe. Felhívatnak mindazok kik részjegyeikre már anyagi törlesztéseket eszközözték, hogy bizonyos számú részvényeik már ki vannak fizetve eredeti részjegyeik kiállítására céljából vasárnapi vagy szerdai napon hozzák be a szövetkezet hivatalos helyiségébe könyvecskéjüket, valamint azon részvényesek is kiknek könyvecskéi az eredeti részjegyekkel való kicserélés végett visszatartattak e napokon vehetik ki a már Budapestről megérkezett részvényeiket. A gazdák és iparosok át. hitelszövetkezetének Kun-Halasi fióktelére.

Városi hírek.

1. Folyó évi július hó 7-én a város felső végén két ház hely fog nyilvános árverésen eladatni. Bővebb felvilágosítás a közpénztári hivatalban nyerhető. **2.** A volt Nyári-fele üzemhelyiséget a folyó hó 24-én megtartott árverésen Kohn Lipót vette ki 563 frt 50 kr. évi haszonbérösszegért.

Vidéki hírek.

Halál a görög nyelv miatt. Egy Penyigei Lajos nevű 14-15 éves ifju öngyilkosságát jelentik Debreczenből, a ki az ottani főgimnázium V-ik osztályának volt a tanulója és azért ferdította maga ellen a gyilkos fegyvert, mivel a görög nyelvből elégtelen osztályzatot kapott. A szerencsétlen ifju a szívébe akart löni, de azt nem találta el, hanem a golyó közel a szívéhez fúródott a testbe. Életéhez így is alig van remény. Mint a debreceni lapok írják, rövid idő alatt a semmi praktikus haszonnal nem bíró görög nyelv miatt ez mar a harmadik öngyilkosság. És hogy a debreceni kis diákok mennyire el vannak keseredve a görög nyelv ellen, bizonyítja az is, hogy több V-ik osztálybeli tanuló összebészelt, hogy ha megbuktatják őket, megöltövik magukat. Biz az ilyen dolgok nagy árnyat vetnek az egykor oly híres debreceni kollegiumra.

A mezőhegyesi cukorgyár nem épül olyan nagy méretekben mint azt eleinte tervezték. Ugy volt a szó ugyanis, hogy a gyár föl fogna dolgozni nemcsak Mezőhegyes, hanem a környék répatermelését is, most azonban a terv csak odaig megy, hogy Mezőhegyes répatermelése lesz földolgozható. Ezzel természetesen eszik az a cselzet is, hogy a cukorrépatermelés a vidéken emelkedik. A mostani eredményért — jegyzi meg az egyik mako-i lap — kar volt a tornát építeni 400,000 frtért, a mely így soha sem fogja kifizetni magát. Hogy a gyár csak így kis méretekben épül, annak oka az, hogy a birtok-

osság nem mehet be a répatermelésbe olyan föltételek alatt, mint azt Mezőhegyes előlirja. Ugyanis a környékbeli birtokosok próbatermelést tettek a cukorrépával. melynek mmázsáját a mezőhegyesi uradalom 80 kr-ával adja, de venni csak 70 kr-ával lenne hajlandó, s ennél az eladó nagyon rövidet húzna, mert a ménesbirtok ha odaadja a répat, a mellett még visszakapja annak a salakját s ez a legkitűnőbb hizlalószert, ettől pedig az eladó birtokosság elesnék, holott ez az anyag megér mm.-nál 40—50 krt. Ebből látható ugyan, hogy a gyár Mezőhegyesre nézve nagyon előnyös akár nagyobb, akár kisebb méretekben, de ezzel szemben a csatornaáldozat mégis sok, főleg ha nem érhető el vele a cukorrépatermelés föllendítése a környéken.

A pénzügyminiszter f. évi június 1-én 341. sz. a. kelt határozatával a Lendvay Sándor szerkesztése mellett Budapesten megjelenő „Pénzügyi Utmutató” című sorsolási és pénzügyi szakközlönyt, mint oly lapot, a mely „szakértelemmel és pontosan van szerkesztve”, az összes pénzügyi tisztviselők figyelmébe ajánlotta. A nevezett lapot, a melyről a pénzügyi dolgokban bizonyára legilletékesebb helyről ilyen elismerőleg nyilatkoznak, a magunk részéről is melegen ajánljuk mindazok figyelmébe, a kik értékpapirokkal s főleg sorsjegyekkel bírnak. Előfizetési ára egész évre 2 frt, félévre 1 frt. Mutatványszámokat bérmentve küld a kiadóhivatal Budapesten. (Andrássy-ut 34.)

CSARNOK.

A kártyás.

(Elbeszélés.)

Budapesten az Andrássy-ut egyik legszebb villájában lakott Perényi Károly szép nejevel Margittal. A jó Isten gazdagságot, kölcsönös szeretete, egyetértést, jó szívet, szóval: mindent megadott nekik, mi embert csak boldogíthat. De ők még sem voltak teljesen azok; mert az Isten nem teljesíté fő óhajukat: nem volt gyermekök. — Mily irigyen pillantott gyakran e gazdag urnő szegény mósónéjára, ha annak karján piros posztag gyermekét látott meg. Hányszor imádkozott buzgón, hogy az ég teljesítse e forró óhaját! — A férj szomorkodva gondolt rá, hogy immár véle ki is hal az ősi család, melynek nevéhez annyi hőstét fűződik. S ki írhatná le azt az örömet, mikor végre több évi hasztalan fohászkodás után a jó Isten egy szép figyermekkel áldotta meg őket.

Fényes, lakadalomnak is beillő keresztelőt tartottak: s hozzá fogott az egész ház a kis Andor dedelge, téséhez. Ha már a kis gyermek sirása is zeneként hatott a tübboldog szülőkre, mint örültek azok az első mosoly — az első gagyogva kiejtett szó meghallásakor? Szeretelükben valóságos csodagyermeket láttak a kicsiben, ki habár csak hamar zsarnokává lett az egész háznak, mégis áldásnak tekintet. Ki mert volna ellenkezni az elkényeztetett gyermek szeszélyeivel, ki szoríthatta volna később a rendszeres tanulásra. S az anyu, ki lángszót velt felfedezni gyermekében, mert a betanított bókókat és versikéket ügyesen szavalta el, hogy hihette volna, hogy az ő aranyos fia, s nem a nevelők az okai, ha az évi eredmény nem volt kielégítő. Különben is azt vélték a szülők, minék gyötörjék gyermeküket a hasztalan tanulás-sal, elég, ha a legszükségesebb tudnivalók mellett a társadalmi műveltséget megszerzi. Ellenben színházat, gyermekmultságokat sőt bálát is, hogy lehetett volna ezt a gyermektől megtagadni, ha az reá vágyott.

Andor e ferde neveléséhez járult a sok össze-vissza olvasott kalandos regény hatása, mely a különben is élénk képzelődésű ifju fantáziáját felesigazta, rossz irányba terelte, úgy, hogy az nem sokára életunt lett, s csak a rendkívüliiben talált némi szórakozást.

Már mint 18 éves ifju végig élvezett mindent; felkereste a legzajosabb multságokat, pajtáskodott a leghasztalanabb dandykkal, s a mi legrosszabb, legzenvedélyesen kártyázott, s kártya adottságokat csinált. Belátták most már a szülők, mily káros következményei lettek a rossz nevelésnek s vak szeretőknek: mily káros hujlamokat fejlesztett a téllenség. Hogy a megszokott rossz köröktől s a kártyázástól elvonják az ifjut, ősi birtokukra költöztek Andorral együtt.

A család ősi fészke halman épült a Balaton partján. Hamuszín falaiival, négyesegű tornyaival méltósággal emelkedett ki a zöld erdőből, mely mint felkór környezi, míg homlokzata a Balaton vízében tükröződik vissza. Az egyszerű termék, a tömör régi butorzat, a családi kép s fegyvertár, a történelmi emléktárgyak s az egész kastélyban uralkodó csend s emelkedett hangulat hivatva is látszanak lenni a szenvedélyek esillapítására. De még inkább az erdő sűrű homályával s barátságos tisztasáival teszi meg hatását Andorra. Ha korra reggel puskával vállán kiment, önkéntelenül is meghatotta a természet szépsége. A felkelő nap biboros

színével: a szeretetet, a tiszta kék ég bolt: a hitet, s a zöld erdő: a reményt látszik jelképezni. A madárkak telt torokkal dicsőítik a természet e szabad templomában az Urat; a virágocskák és füvek ég felé emelik fejcskéiket, mintha az áldozó pap a nap által akarnák az ezer színben ragyogó harmateppeket áldozáskép bemutatni. A szomszéd faluból áthangzik a hajnali harangszó, s a favágók levett süveggel áhitattól áthattott arczzal rebegik el reggeli-imájukat.

Andornak önkénytelenül is eszébe jutnak azon hajnali órák, melyek a kártya asztalnál találák; összehasonlítja ez üde levegőt a borszagos fulladt levegővel s a kiaszott szenvedélyes arcokat ez egyszerű emberek áhitatos arczával. Mennyi javakat adott Isten sok fővárosi dandynek, s ezeknek soha sem jutott eszükbe ezt megköszönni; míg a föld ez egyszerű embere, az Andor előtt emészthetetlenek látszó kenyeret is ily hálával veszi.

De a mi leginkább feledteté s pótolta Andornak a fővárosi élet örömeit az a falubeli orvos szép ifju leánya volt. Erzsikének hívták, s egyedüli öröme volt agg atyjának. Mikor először jöttek látogatába Perényiekhez, egyszerű fehér csalánszövet ruha borította a sugár termetet; két hosszú hajfonata ébenfeketén hullott alá vállaira; szép metszetű finom arcát nagy kék szemek tették még barátságosabbá és szendébbé. Andorra már az első pillanatban megtette hatását a bájos ártatlan gyermek ki közvetlensége, egyszerűsége és természetessége által annyira különbözött azon budapesti hölgyektől, kiknek körében eddig megfordult. Erzsike is jól érezte magát Andor társaságában, mert esinos ifju volt, különösen most, hogy a falun lassanként visszanyerte egészségét; színel s teste ruganyosságát. Azon kívül mint világfiak közt forgoló ember ügyesen tudott bókólu, társalogni, szórakoztatni. A barátságából csakhamar szerelem fejlődött a fiatalok között, mely az öreg szülőiknél is támogatást nyert. Mert míg egyrésztől Erzsike atya örült meg, a gazdag vőnek, addig Perényiek azt a reményt táplálták, hogy fiuk a boldog házasság által véglegesen elvonatik káros szenvedélyétől: a kártyázástól.

Az esküvő zajtalanul megtartott, s a boldog ifju pár nászutra indult, honnan az öreg Perényi hírtelevél halála szölitotta vissza.

Ezután a fiatal Perényi nejevel s öreganyáival Budapestre ment ügyeit rendezni, s nejét rokonainak s barátjainak bemutatni. Eleinte ott is boldogok voltak, csak hogy nem a férfiu hivatása egész életét téllennél neje oldalán töltöni! — Míg a nő hatásköre ép az otthonba esik, addig a férj kötelessége a közjóért fáradozva; közvetve munkálkodni családjáért, még ha gazdag is: mert már az emberi lélekben megvan a munkakodási vágy, mely, ha célirányos nevelés és munkakör által nem lesz felhasználva, legtöbbször a rossznak gyakorlásában nyilatkozik. — Andor is csakhamar kezdett munkálni és régi pajtlásait felkeresni. Eleinte rövidebb ideig maradt el a háztól, később egész éjeken át; s nem tudván ellenállni a játék ördögének, mindig szenvedélyesebben s szenvedélyesebben játszott.

Hasztalan voltak ez időtől kezdve a szép ifju feleség könnyei, hasztalan az öreg anya könyörgése, kit e bánat nemsokára sirba is döntött. E mellett vesztesség veszteséget ért: a vagyon apadt. Az ifju nőnek egyedüli reménye az maradt, hogy férje, ha nemsokára apa lesz, tán el fogja hagyni a bűnös utat! Ha tudta volna!

Férje aznap, melyen a kis fiu megszületett, jött: s oltta el örületes tétéivel vagyonának egész maradványát! — Pedig minden rábeszélő tehetségét felhasználta az ifju nő, hogy visszatarthassa férjét. Hasztalan! — A demon nem hagyta nyugodni, s adott szava daczára a játékbarlagba ment. — Mint koldus tántorodott ki onnan; — s a helyett, hogy dolgozni akart volna, s a sorssal, gyermekéért, kit mindenéből kifosztott, megküzdöni, gváva jelleméhez mérten: fejbeltte magát!

Szegény asszony! — Beteg ágyában tudta meg az irtózatot: hogy egyszerre lett özvegy s koldus.

E kettős csapás nagyon is sok volt szegénynek; a nagy bánat és aggodalom, miatt betegsége rosszabbra fordult s meghalt!

S az árva fiucska, — hová fogja a sors sodorni? — Mivé lesz a szülői szeretet s ápolás teljes hiányában; ki tudná megmondani.

Ily nagy rossznak s egy egész család végelpusztításának lehet oka a rossz nevelés. Már Hélit is keményen büntette meg az Úr, mert fiait nem nevelte szigoruan. — Azért szülők és nevelők feleljenek meg lelkiismeretesen a reájuk bízott nagy feladatnak. Különösen szoktasak az ifjakat korán munkához, mert jól mondja a példászó:

Tétlenség az ördög párnája!

Közgazdasági rovat.

A budapesti értéktőzsdéről.

(A „Pénzügyi Utmutató“ jelentése)

Budapest, június 26.

Az értéktőzsde a legutóbbi napokban kizárólag a delegációk megnyitása alkalmával a fősége által elmondott trónbeszéd hatása alatt állott. A politika iránt rendkívül érzékeny tőzsde úgy találta, hogy a trónbeszédnek Szerbiára és Bulgáriára vonatkozó részei határozott állásfoglalást jelentenek az orosz politika ellen, és ebbeli fölfogásában megelégedett arról, hogy a trónbeszéd általános tenorja tulajdonképpen mégis békés és miben sem tér el az utóbbi évek hasonló nyilatkozataitól. Hogy a politikai helyzet komoly, azt évek óta folytonosan lehetett hallani illetékes helyről jövő ünnepléses denunciaciókban, de mindannyiszor, és úgy most is, nyomban következett rá a megnyugtató kijelentés, hogy alapos a remény a béke fönntartására. És ha még valakinek kétsége lehetett az iránt, hogy a trónbeszéd némely föltűnő részletei dacára sem tartalmazott semmit, a mit bármely irányban provokációnak lehetne tartani, azt meggyőzhette Kálnoky külügyminiszternek az osztrák delegáció külügyi bizottsága előtt tartott ex-ponéja, a mely igyekezett, békésen magyarítani a trónbeszéd aggasztóknak vélelmezett részletét.

Vasúti menetrend.

Budapest felé: Szabadka felé:

Gyorsvonat délelőtt 10 ó. 31 p. Személyvonat déli 12 ó. 01 p.
Személyvonat délután 3 ó. 33 p. Gyorsvonat délután 5 ó. 28 p.
Vegyesvonat éjjel 1 ó. 05 p. Vegyesvonat éjjel 2 ó. 59 p.

Csatlakozás Kis-Körösön Kalocsa felé:

Délelőtt 11 óra 37 perc. — Délután 5 óra 5 perc.

Vasúti szállítási díjak.

(Halasról Budapestre)

Szemes 150 m/m. 26 frt 99 kr. Bor 100 m/m. 45 frt 59 kr.
Gabona 100 „ 45 „ 59 „ Készén 100 „ 27 „ 49 „
Szarvasmáha és sertés a feladásra kerülő darabszám és szabványosul alapján számítatik.

BUDAPESTI ÁRUTŐZSDE.

— Június 27. —

A buza-üzlet ma igen szilárd irányt követett. Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom, és irány meg áruk teljesen változatlanok maradtak. Eladatott:

A hivatalos effektív árak:

		frtól	frt
Buza	ó bányai	—	—
—	„ tiszavidéki	7.45	7.65
—	„ pestvidéki	7.40	7.60
—	„ fehérmegyei	7.45	7.65
—	„ bácskai	7.45	7.65
—	„ északmagyarországi	—	—
Rozs	—	6.—	6.20
Árpa	„ fakarmány	—	—
—	„ égetni való	—	—
—	„ sörfőzdei	—	—
Zab	—	5.40	5.80
Tengeri	uj bányai	4.65	4.70
—	„ másnemű	4.45	4.60
Köles	ó	4-80	5.40
Repcze	„ kápuszta	—	—
—	„ bányai	—	—

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:
VANISS KÁRCLY.

Új találmány.

Mely a cimbalom zenge- (rezonán) tető felszabadításából áll.
A régi szerkezetű tető 4 lécczel 30 esavarral a zenge-tetőt a tőkere szoritotta s rezgését elnyomta.
Ez új találmány a hang tisztaságát és erejét körülbelül 25%-kal növelte.
Feltalálók a régi szerkezetű cimbalmok átalakítását is elvállalják; de a munkát, az át-

alakítást pontos elkészíthetése céljából tizennégy nappal előbb kérjük bejelenteni, vagy beküldeni.
Találmányunkra 11440. szám alatt szabadalmat nyervén, az elkészítés, vagy átalakítás kizárólagas tulajdonunkat képezi.

Az új találmány műhelyeinkben megtekinthető.
Rajzokat és leírást ingyen küldünk.

Varju K. és Horváth J.

hangszerészek

Budapest, Erzsébet-körut 2.

Grósz Mór izr. tanító
tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy a szünetben gymnasiumi tanulóknak és másoknak, lakásán (fő-
uteza 1528. sz.) a német nyelvben magánoktatást ad.

Árleszállítás.

Szépség titkai
1 frt helyett 60 kr. Dr. Yang

Dr. Yang Szerelem titkai
1 frt helyett 60 kr.

Hogyan élhetünk 100 esztendeig?
50 kr. helyett 30 kr. Dr. Black

Szerelem szótára és kalauza
2 frt helyett 1 frt.

Szerelmes történetek
60 kr. helyett 40 kr. Gárdonyi

Verics Milán, leleplezések a belgrádi
konakból 60 kr.

A szép Mary 60 kr. Verus

Pósa Lajos Virághullás
1 frt helyett 60 kr.

Várnai L.

könyvkereskedésében.

S Z E G E D E N.

Szerelem titkai.

Szépség titkai.